

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการเพื่อพัฒนารูปแบบการบูรณาการการเรียนรู้ระหว่างห้องเรียนพิเศษ โปรแกรมนานาชาติ (IP) กับหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการ Education Hub กระทรวงศึกษาธิการในประเทศไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1

การประเมินปัจจัยนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการและผลผลิตของโปรแกรมนานาชาติ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง พบว่า

1. ปัจจัยนำเข้า (In-Put)

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นแยกออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1.1 กลุ่มนักเรียนพบว่า

1.1.1 ด้านครูผู้สอนนั้นในภาพรวมมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีความรู้ความสามารถในรายวิชาที่สอนมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับ 4.24 รองลงมาคือ ครูมีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาต่างๆ ไปค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 อันดับสาม คือ ครูมีอัธยาศัยไมตรีดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และอันดับสุดท้ายคือครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

1.1.2 ด้านห้องเรียนและสื่อสนับสนุนนั้นในภาพรวมมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจต่อการมีห้องสมุดค้นคว้ามีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับ 4.01 รองลงมาคือ การจัดเตรียมสื่อ ICT ให้ใช้ในการทำรายงานหาความรู้และการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 2 ข้อ 3.99 ส่วนอันดับสุดท้ายคือห้องเรียนสะอาดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

1.2 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง พบว่า

1.2.1 ด้านพื้นที่ดำเนินการนั้นในภาพรวมมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมดีมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับ 4.25 รองลงมาคือ การเปิดโครงการ Education Hub มีความเหมาะสมและครอบคลุมพื้นที่การจัดการศึกษาในเขตจังหวัดที่ตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 อันดับสามคือโรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ (ห้องสมุด, ห้อง Lab) สะอาดเหมาะสมกับเป็นสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกในการเดินทางจราจรไปมา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

1.2.2 ด้านกลุ่มเป้าหมายของโครงการนั้นในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินการของโครงการ Education Hub สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งคือ 4.34 รองลงมาคือการดำเนินงานของโครงการ Education Hub สอดคล้องกับความต้องการในการส่งบุตรหลานเข้า

รับการศึกษาในด้านพหุภาษา คณิต-วิทย์และภาษาต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 อันดับสามคือ การดำเนินการของโครงการ Education Hub ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และอันดับสุดท้ายคือ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ education Hub สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

2. ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process)

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นมีกลุ่มเดียว คือ

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง

2.1 การเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนนั้น ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งคือ 4.03 รองลงมาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอข้อคิดเห็นในการเริ่มต้นดำเนินโครงการค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อันดับสามคือโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนการดำเนินงานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และอันดับสุดท้ายที่มีค่าเท่ากันคือโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากรค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

2.2 ด้านการจัดการ ความสัมพันธ์ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมีความสามารถในการสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่งคือ 4.04 รองลงมาคือโรงเรียนมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อันดับสามมีค่าเท่ากันระหว่างโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และการให้ความร่วมมือต่อการจัดการศึกษาของชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากันระหว่างโรงเรียนมีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโครงการ Education Hub และ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

2.3 ด้านอาจารย์ ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์หรือครูผู้สอนมีบุคลิกภาพดี เหมาะสมกับการเป็นครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมาคือ อาจารย์หรือครูผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 อันดับสามคือ อาจารย์หรือครูผู้สอนมีความสามารถและทักษะการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และอันดับสุดท้าย คือ อาจารย์หรือครูผู้สอนมีความสามารถในการวัดและประเมินผลการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11

2.4 บุคลากรสายสนับสนุน ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนมีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับโครงการ Education Hub ได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือ บุคลากรสายสนับสนุนมีอัธยาศัยมาตรีดี ช่วยเหลือผู้ปกครองและนักเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 อันดับสามคือ

บุคคลากรสายสนับสนุนมีความรู้ความสามารถในงานของตนเอง เช่น ธุรการ การเงิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

3. ผลผลิตของโครงการ(Out-Put)

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นมี 3 กลุ่ม คือ

3.1 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง

ผลการดำเนินงานของโครงการ Education Hub ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนนั้น ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมาคือนักเรียนมีความรักและชอบในการเรียนในโครงการ Education Hub ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 อันดับสามคือนักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 อันดับสุดท้ายคือนักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93

3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ความคิดเห็นต่อผลผลิตของโครงการที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเข้าเรียนตามโครงการ Education Hub ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการเดินทางไปร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบรรดาเพื่อนๆ นักเรียนทั้งในและต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมาคือการเข้าเรียนตามโครงการ Education Hub ทำให้นักเรียนมีความสามารถและกล้าแสดงออกทั้งในรูปแบบเดี่ยวและกลุ่ม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 อันดับสามคือ การเข้าเรียนในโครงการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 อันดับสุดท้าย คือการเข้าเรียนตามโครงการ Education Hub ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัย และมีลักษณะความเป็นนานาชาติควบคู่กันไปด้วย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

3.3 กลุ่มนักเรียน

ความคิดเห็นต่อพัฒนาการของตนเอง นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการต่างมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าตนเองมีความพึงพอใจในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศสูงขึ้นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 รองลงมาคือ ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการเลือกสถานศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ดีกว่าหลักสูตรอื่นๆ อันดับสามคือ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเดินทางไปทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบรรดาเพื่อนๆ นักเรียนทั้งในและต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ทำให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์สูงขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียน

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์และถอดบทเรียน จากข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary Source) ของการจัดการศึกษาโปรแกรมนานาชาติในประเทศไทย โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview Form) และ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งได้ข้อมูลดังนี้

1. ปัจจัยของโครงการ ด้านความพอเพียงของงบประมาณ ความรู้ความสามารถของบุคลากรแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีรายละเอียด คือ

1.1 ด้านความพอเพียงของงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนั้น พบว่า งบประมาณที่ทางโรงเรียนได้รับการจัดสรรจากสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโครงการคือ ปี พ.ศ. 2553 นั้น ได้รับการจัดสรรอย่างพอดีและสามารถนำงบประมาณส่วนที่ได้รับไปใช้จ่ายเพื่อการจัดการศึกษาของโครงการได้เป็นอย่างดี โดยเห็นได้ว่า สามารถนำเงินงบประมาณที่ได้รับไปพัฒนาสิ่งต่างๆ ได้อย่างพอดี เช่น อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบนานาชาติ อันได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องศึกษาเรียนรู้ ห้องค้นคว้า ห้องปฏิบัติการทางภาษาต่างประเทศ ห้องสมุดหรือ Resource Center ที่เป็นแหล่งค้นคว้าและเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน

นอกจากนี้แล้วยังพบว่า งบประมาณที่ใช้ในปัจจุบันนี้มาจากแหล่งงบประมาณ 2 แหล่ง คือ 1) จากค่าบำรุงการศึกษา ซึ่งได้มาจากผู้เรียน โดยเงินงบประมาณส่วนนี้ทางโรงเรียนนำไปเพื่อเป็นการจัดจ้างครูชาวต่างชาติ ได้แก่ ครู 5 ชาติ คือ ออสเตรเลีย อังกฤษ แคนาดา นิวซีแลนด์ และ สหรัฐอเมริกา 2) งบประมาณแผ่นดินที่ทางสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลายทำการจัดสรรให้แก่โรงเรียน

จากการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) นั้น ยังพบว่า ในระยะต่อมาหลังจากก่อตั้งโครงการผ่านไปแล้ว 3 ปี งบประมาณที่ทางส่วนกลางคือสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลายจัดสรรให้เริ่มไม่เพียงพอต่อการใช้เพื่อการพัฒนา โดยเงินที่ได้รับนำมาใช้เป็นงบดำเนินการแต่ไม่สามารถนำมาจัดซื้อเป็นครุภัณฑ์ได้ ดังนั้นบางโรงเรียนจึงต้องอาศัยคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามาร่วมด้วย

นอกจากนี้แล้วจากการจัดทำกลุ่มสนทนา (Focus Group) ยังพบว่า โรงเรียนต่างๆ ยังคงมีความต้องการที่จะให้ทางสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาและทำงานให้มีความสะดวกและรวดเร็วกว่าที่เป็นมา อันได้แก่

1) ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

1.1) การกำหนดนโยบายและทิศทางที่ชัดเจนในด้านการบริหารจัดการงบประมาณ

1.2) งบประมาณบางส่วนที่ส่งจากส่วนกลางเมื่อมาสู่โรงเรียนนั้นได้ถูกนำไปแปรงบประมาณและใช้เงินโดยไม่เกี่ยวข้องกับทางโปรแกรมนานาชาติ จึงทำให้สูญเสียผลประโยชน์ของการพัฒนาผู้เรียน

1.3) ทางสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีการให้คำแนะนำกับผู้บริหารที่ย้ายมาใหม่ ให้เข้าใจหลักการ วิธีการ การดำเนินงานและการใช้งบประมาณ

2) ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1) ความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณที่จะนำไปสู่โรงเรียน

2.2) ความล่าช้าในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ขาดการวางแผน ตารางเวลา หรือปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี

3) ความรู้ความสามารถของบุคลากร

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนั้น พบว่าความรู้ความสามารถของบุคลากรอยู่ในระดับสูง โดยบุคลากรได้แยกออกเป็น สองประเภท คือ บุคลากรสายวิชาการหรือสายสอน ที่มีสองส่วนคือ 1) ครูชาวไทยที่เป็นทั้งข้าราชการและครูตามสัญญาจ้าง และ 2) ครูชาวต่างชาติ

แต่ทั้งนี้ในการดำเนินงานก็ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดจ้างครูชาวต่างชาติ ดังการได้รับรายงานจากการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดังนี้

- (1) ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ไม่ตรงตามรายวิชาที่สอนหรือไม่ตรงวุฒิ
- (2) ค่าตอบแทนไม่ใ้มน้ำใจหรือดึงดูดใจให้ครูชาวต่างชาติอยากสอน
- (3) ครูชาวต่างชาติที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสายการศึกษา
- (4) ได้ครูจากบริษัทเอกชนที่ทำหน้าที่ในการจัดหา

4) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

สำหรับแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียนนั้นได้มาจากหลักสูตรของทางโรงเรียน ซึ่งหลักสูตรที่ใช้ในโปรแกรมนานาชาตินั้นมีอยู่ 2 หลักสูตรย่อยคือ

4.1) หลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ทางโรงเรียนพัฒนาขึ้นเอง โดยใช้กรอบมาตรฐานสาระและการเรียนรู้จากหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักที่ว่าด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยทำการบูรณาการกับหลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้บริบทของตนเอง นอกจากนี้แล้วยังพบว่าการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนนั้นมีลักษณะและจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไปจนกลายเป็นหลักสูตรนานาชาติที่มีลักษณะเฉพาะตนเอง

แต่ทั้งนี้จากการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ยังพบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการยังคงมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาหลักสูตรแกนกลางร่วมกันที่เป็นของโครงการ Education Hub โดยตรงที่ต้องมีความเข้มข้นและมีรายละเอียดต่างๆ มากกว่าหลักสูตรทั่วไป จึงจะทำให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

ดังนั้นกระบวนการและวิธีการที่น่าจะต้องเกิดขึ้นในโลกอนาคตข้างหน้า คือการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางที่เป็นหลักสูตรของโครงการ Education Hub โดยตรงจึงจะทำให้โรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการมีแนวโน้มและทิศทางในการดำเนินงานร่วมกันได้

4.2) หลักสูตรของต่างประเทศ ในปัจจุบันนี้มีโรงเรียนของโครงการจำนวน 4 โรงเรียนได้ใช้หลักสูตรของต่างประเทศคือหลักสูตรจาก Cambridge ซึ่งถือว่าเป็นหลักสูตรมาตรฐานที่ใช้อยู่

นอกจากนี้แล้ว เมื่อมองถึงเรื่องของการจัดการเรียนรู้นั้น พบว่าการจัดการเรียนรู้ออกแบบที่พบเห็นนั้น ทางโรงเรียนสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) ครูที่เป็นชาวเอเชียด้วยกันเอง มักจะจัดการเรียนรู้ได้ดีกว่าครูชาวต่างชาติที่มาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ 5 ชาติ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ ทักษะการเรียนรู้และการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูพวกนี้อยู่ในขั้นใช้ได้เลย 2) ครูต่างชาติที่มาจาก 5 ประเทศหลักนั้น กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนบางท่านก็ใช้ได้ แต่บางท่านยังคงต้องปรับปรุงโดยเฉพาะการเขียนแผนการสอนซึ่งไม่สามารถทำได้เลย

ในขณะที่เดียวกันจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ยังพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ของครูชาวต่างชาตินั้น ยังคงมีอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากครูนั้นใช้รูปแบบและวิธีการสอนที่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ อีกทั้งการวัดประเมินผลก็ใช้การวัดประเมินผลเพียงแค่ การสอบแบบ paper and pencil เท่านั้น

ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นั้น มีข้อสรุปที่น่าสนใจดังนี้ คือ

(1) ครูชาวต่างชาติที่รับเข้ามานั้น ควรจบสายการศึกษา แต่ถ้าไม่จบสายการศึกษา ทางโรงเรียนต้องมีการจัดการปฐมนิเทศ การแนะนำการสอน และการจัดหาครูพี่เลี้ยงที่มีความชำนาญการเข้ามาเป็นที่ปรึกษา

(2) ครูชาวต่างชาติ ที่รับเข้ามาใหม่นั้น ควรจะผ่านจากการรับตรงของทางโรงเรียนมากกว่าการผ่านทางบริษัทเอกชนเป็นผู้จัดหาให้ เพราะทางโรงเรียนสามารถคัดเลือกบุคคลได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง

(3) ครูชาวต่างชาติที่รับเข้ามาใหม่นั้นควรผ่านการทดสอบทัศนคติและความสามารถทางการเป็นครู หรือ Attitude and Aptitude Test เพื่อเป็นการคัดกรองล่วงหน้าก่อน

(4) การจัดหลักสูตรอบรมทางด้านวัฒนธรรมไทย ประเพณี ความเป็นอยู่ และ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับครูชาวต่างชาติที่เข้ามาใหม่และเดิมเป็นระยะๆ ซึ่งจะเป็นการดีที่จะช่วยให้ครูชาวต่างชาติที่มาใหม่ไม่เกิดความรู้สึกแปลกแยกทางวัฒนธรรม (Cultural Shocks)

กล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยของโครงการ ด้านความพอเพียงของงบประมาณ ความรู้ความสามารถของบุคลากร แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของโรงเรียนทั้งหมดนั้น พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคบ้างในบางกรณีแต่ทั้งนี้ก็สามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ให้บรรลุไปได้อย่างดี ซึ่งจากข้อคิดเห็นต่างๆ ที่ได้รับสามารถนำมาสรุปเป็นตารางได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการ Education Hub

ปัจจัย	ปัญหาอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขของโรงเรียน	แนวทางการแก้ไขของ สมป.
1. ด้านความพร้อมเพียงของงบประมาณ	<p>1. ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน</p> <p>1.1 การกำหนดนโยบายทิศทาง ที่ไม่ชัดเจนในด้านการบริหารจัดการงบประมาณ</p> <p>1.2 งบประมาณบางส่วนที่ส่งจากส่วนกลางเมื่อมาสู่โรงเรียนนั้นได้ถูกนำไปแปลงงบประมาณและใช้เงินโดยไม่เกี่ยวข้องกับทางโปรแกรม</p> <p>2. ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอกหรือจากส่วนที่เกี่ยวข้อง (สมป)</p> <p>2.1 ความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณที่จะนำไปสู่โรงเรียน</p> <p>2.2 ความล่าช้าในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสำนักการมัธยมศึกษาตอนปลายที่ขาดการวางแผนตารางเวลาหรือปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี</p>	<p>1.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านงบประมาณในระยะสั้นและยาว</p> <p>1.2 การไม่นำเงินที่ได้รับการจัดสรรไปรวมกับเงินส่วนอื่นๆของโรงเรียน ต้องทำการจัดแยกบัญชีงบประมาณที่เป็นของโครงการเอง</p>	<p>1.1 สมป.ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการงบประมาณรายปี</p> <p>1.2 สมป. ควรแนะแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณ ด้วยการประชาสัมพันธ์ ออกประกาศ เรื่องของการใช้งบประมาณ</p> <p>2. ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอกหรือจากส่วนที่เกี่ยวข้อง (สมป)</p> <p>2.1 จัดทำแผนการบริหารจัดการเงินงบประมาณรายปี</p> <p>2.2 จัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงานรายปีและแจ้งให้กับทางโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการทราบล่วงหน้า</p>
2. ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร	<p>1. ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ไม่ตรงตามรายวิชาที่สอนหรือไม่ตรงวุฒิ</p> <p>2. ค่าตอบแทนไม่โน้มน้าวใจหรือดึงดูดใจ</p> <p>3. ครูชาวต่างชาติไม่ได้สำเร็จการศึกษาสายการศึกษา</p>	<p>1. การรับครูที่ตรงวุฒิโดยการประกาศรับสมัครในระบบ Social Media ทั้งใน และ ต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูในต่างประเทศ</p> <p>2. โรงเรียน ควรมี การให้เงินเดือนกับอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นในรูปแบบอื่นๆ</p> <p>3. พยายามส่งเสริมให้ครูชาวต่างชาติเข้ารับการอบรมเพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพครู</p>	<p>1. สมป. ควรขยายความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่จัดการเรียนการสอนทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์</p> <p>2. สมป. ควรนำเสนอข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ตัดสินใจเพื่อการพิจารณาเพิ่มเติม</p> <p>3. สมป. เป็นแกนกลางในการประสาน เชื่อมโยงการรับนักศึกษาฝึกสอน จากต่างประเทศเข้ามาฝึกสอนในโรงเรียนต่างๆ</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ปัจจัย	ปัญหาอุปสรรค	แนวทางการแก้ไขของโรงเรียน	แนวทางการแก้ไขของสมป.
	4. ได้ครูจากบริษัทเอกชนที่ทำหน้าที่ในการจัดหา	4. โรงเรียนควรรับสมัครอาจารย์ชาวต่างชาติด้วยตนเองโดยผ่านทาง Social Media	4. สมป. ควรจัดทำคลังข้อมูลของครูฝึกสอนที่ได้เดินทางเข้ามาฝึกสอนในประเทศไทยเพื่อสามารถส่งต่อข้อมูลให้กับโรงเรียนต่างๆ ได้
3. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้	1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2. การจัดทำแผนการจัดการ ประสพการณ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล	1. การพัฒนาหลักสูตรใหม่โดยใช้หลักสูตรแกนกลางปี พ.ศ.2551 2. การให้ความรู้ คำแนะนำ การแต่งตั้งอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อการให้คำแนะนำ	1. การพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิโครงการ Education Hub ด้านคุณวุฒิผู้สอน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน 2. จัดโครงการเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้แบบองค์รวม ทั้งการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารจัดการชั้นเรียน การสื่อสารภาษาต่างประเทศเป็นต้น

2. กระบวนการดำเนินงานของโครงการด้านการจัดการ/การประสานความสัมพันธ์ ด้านครูผู้สอน ด้านห้องเรียนและสิ่งสนับสนุน ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการและการประสานความสัมพันธ์

จากการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการและประสานความสัมพันธ์ของโรงเรียนต่างๆ ในโครงการนั้นแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.1 การจัดการและประสานความสัมพันธ์ในระนาบที่ต่ำกว่าคือ การจัดการกับนักเรียนที่เข้าเรียนในโครงการ Education Hub แนวทางการบริหารจัดการกับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนนั้น มีแนวทางที่หลากหลายและแตกต่างกันแต่ ยังคงเน้นแนวทางแห่งความเป็นนานาชาติ คือ

1) เน้นการบริหารจัดการนักเรียนแบบองค์รวม (Holistic) การบริหารจัดการนักเรียนแบบองค์รวม (Holistic) นั้น แต่ละโรงเรียนใช้หลักเกณฑ์และแนวทางร่วมกัน คือ SMART

2) การเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคุณลักษณะของ SMART

2.1.2 การจัดการและประสานความสัมพันธ์ในระนาบเดียวกันคือ การประสานประโยชน์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโปรแกรม จากการ

ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ยังพบว่า ผู้ปกครองนั้นมีบทบาทที่สำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตลอดจนมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าของโครงการ Education Hub ได้อย่างดี ได้แก่ 1) การให้การสนับสนุนงบประมาณบางส่วนที่จะนำมาใช้เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 2) การให้การสนับสนุนการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาที่คอยให้คำแนะนำและชี้แนะในการดำเนินกิจกรรมทางการพัฒนาโครงการ 3) การร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน หรือ การจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมทักษะอาชีพและกระบวนการทางสังคม

2.1.3 การจัดการและประสานความสัมพันธ์ในระยะยาวที่สูงกว่าคือ การประสานประโยชน์และความสัมพันธ์ของโรงเรียนในรูปแบบและวิธีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

ซึ่งแนวทางที่ทางโรงเรียนได้กล่าวอ้างมาข้างต้นนั้น มีความสอดคล้องกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานของ โครงการ Education Hub ที่ได้กำหนดไว้ในแผนระยะสั้น คือ 3 ปี และแผนระยะปานกลางคือ 5 ปี ดังนี้ คือ

1) การขยายฐานความร่วมมือทางวิชาการไปสู่โรงเรียนต่างๆ ในต่างประเทศที่เป็นโรงเรียนเฉพาะทางที่ครอบคลุมการพัฒนาเด็กเรียนแบบองค์รวม (Inclusive School) โดยเฉพาะ ประเทศ แคนาดา สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ เป็นต้น

2) การขยายฐานความร่วมมือในการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการโรงเรียนในรูปแบบนานาชาติ (International) การบริหารจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการชั้นเรียน กับสถาบันการศึกษา หรือ สถาบันด้านวิชาชีพเฉพาะด้านทั้งในและต่างประเทศ

3) การขยายฐานความร่วมมือทางด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ Education Hub ให้มีความรู้อย่างลึกซึ้ง เฉพาะด้านแบบบูรณาการ ระหว่างทักษะกับการปฏิบัติการ

4) การขยายฐานความร่วมมือในการพัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาของทุกโรงเรียน ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือสื่อสารสังคมสมัยใหม่ (New Social Media) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานในบริบทของการจัดการศึกษาในรูปแบบของความเป็นนานาชาติ

2.2 ด้านครูผู้สอน ด้านห้องเรียนและสิ่งสนับสนุน

2.2.1 ด้านครูผู้สอนนั้น พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการได้ครูชาวต่างชาติของแต่ละโรงเรียนในโครงการจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งได้ข้อสรุปว่า

ปัญหาครูชาวต่างชาติ คือ

- 1) ครูจบไม่ตรงตามสาขาวิชาที่สอน
- 2) ครูไม่มีวุฒิทางการศึกษา
- 3) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการชั้นเรียนทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค
- 4) ครูมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมกับความเป็นครู
- 5) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัด

และประเมินผล

อุปสรรคของการรับครูชาวต่างชาติ คือ

- 1) อัตราเงินเดือนที่ได้รับไม่เป็นที่ต้องการหรือพึงพอใจของครูชาวต่างชาติ
- 2) ขาดสถานที่หรือหน่วยงานที่จะสนับสนุนส่งเสริมหรือจัดอบรมให้ครูชาวต่างชาติมีความรู้ทางการจัดการศึกษา
- 3) ครูชาวต่างชาติบางท่านมาจากบริษัทเอกชน ดังนั้น เงินเดือนส่วนหนึ่งจึงต้องถูกหักออกจากรายได้สุทธิที่เขาจะได้รับในแต่ละเดือน (น้อยลง)

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- 1) ทางโรงเรียนต้องเพิ่มเติมการประชาสัมพันธ์การรับครูต่างชาติสื่อทางสังคมต่างๆ Social Media เพื่อเป็นช่องทางในการรับสมัครครู
- 2) ทางหน่วยงานกลางที่ดูแลโครงการ Education Hub คือ สำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. ควรมีช่องทางการประชาสัมพันธ์หรือช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการรับสมัครครูชาวต่างชาติที่เป็นหน่วยงานกลาง
- 3) โรงเรียนต่างๆควรมีการขยายฐานความร่วมมือทางด้านวิชาการกับโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนครูและบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน
- 4) สำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. ต้องเร่งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดจนความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนทางด้าน ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ในต่างประเทศ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้กับโรงเรียนต่างๆที่ต้องการครูฝึกสอนหรือครูประจำการ เนื่องจากทุกมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนทางด้านนี้เน้นให้นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายจะต้องออกฝึกสอนในโรงเรียนต่างๆ ซึ่งนักศึกษาเหล่านั้นสามารถเดินทางมาสอนในโรงเรียนต่างๆของโครงการ Education Hub ได้

2.3 ด้านห้องเรียนและสิ่งสนับสนุน

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในโครงการ Education Hub นั้นพบว่ามึลักษณะการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามลักษณะของรายวิชาที่ทำการสอน แต่ทั้งนี้ยังคงใช้วิธีการสอนที่เน้นทักษะและความสามารถเป็นฐาน (Skill Based Education) เป็นหลักผนวกให้เข้ากับความเป็นอัตลักษณ์ (Identity) ของโครงการ Education Hub

แนวทางการบริหารจัดการห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นเป็นแนวทางในเชิงนโยบายที่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากต้องมีการใช้งบประมาณในการจัดซื้อ จัดจ้างและขยายสถานที่เพื่อการจัดการเรียนการสอนในอนาคต ดังนั้นแนวทางที่น่าจะเป็นไปได้ คือ

2.3.1 ควรมีการแยกอาคารเรียนออกมาให้มีลักษณะเฉพาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนานาชาติ (International)

2.3.2 ควรมีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์การจัดการศึกษาที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ให้พร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนานาชาติ

2.3.3 ควรมีการสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติ โดยเฉพาะการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ห้องเรียน (Study Room) ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self Asses Learning Center) ห้องทดลองฝึกปฏิบัติการ (Practicum and Training Room) ห้องให้คำปรึกษา (Counseling Room) เป็นต้น

2.3.4 ควรสร้างบรรยากาศทางด้านกายภายนอกห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้เหมาะสมปลอดภัยสะอาดและถูกสุขลักษณะต่อนักเรียน เช่น ห้องสุขา ห้องอาหาร เป็นต้น

ผลการวิจัยในชั้นตอนที่ 3 การพัฒนาและประเมินรูปแบบการเรียนรู้

1. การพัฒนารูปแบบ

กลุ่มผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นตอนที่ 1 และ 2 มาทำการสังเคราะห์และสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบคณะกรรมการยกร่างซึ่งได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วยขั้นตอน ของปัจจัยนำเข้า (In-Put) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Out-Put)

2. การวิพากษ์รูปแบบ

การวิพากษ์รูปแบบจากคณะกรรมการทั้งสิ้น 29 ท่าน ได้ข้อสรุปดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านกรอบของรูปแบบหรือ โครงสร้างรูปแบบ

สำหรับรูปแบบที่สร้างขึ้นนั้นมีความชัดเจนและตอบโจทย์การจัดการศึกษาตามโครงการ Education Hub ที่เน้นความเป็นนานาชาติ (International) ได้ชัดเจน เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้วนั้น เห็นได้ว่ากรอบที่พัฒนาขึ้นนั้นมีขั้นตอนวิธีการและ กระบวนการที่เหมาะสมครบองค์ประกอบ คือ การศึกษาปัจจัยนำเข้า (In Put) ปัจจัยการดำเนินการ (Process) และ ผลผลิต (Out-Put)

ในตัวของกรอบของรูปแบบนั้น ไม่ได้สร้างขึ้นให้แน่นหรือแข็งจนเกินไปนัก คือ มีลักษณะของการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงกันได้อยู่ตลอดเวลา นี้แหละคือจุดเด่น ทำให้เห็นได้ว่า การพัฒนารูปแบบที่เป็นไปในลักษณะพลวัตร (Dynamic) นั้นจะเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดให้มียืดหยุ่น (Flexible) บนฐานของความเป็นนานาชาติได้

นอกจากนี้แล้วยังเห็นได้ว่าฝ่ายสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในกรอบของรูปแบบนั้นมีความสำคัญไม่แตกต่างไปจากองค์ประกอบอื่นๆ เพราะมีความเหมาะสมในการจัดเรียงลำดับและขั้นตอนการดำเนินการได้อย่างชัดเจน เช่น มีการกล่าวถึงผู้ให้การสนับสนุน ที่มีทั้งผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า บุคลากรสายสนับสนุนที่เป็นฐานสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนารการเรียนรู้ตามโครงการ Education Hub

ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่ปรากฏในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้น มีจุดเด่นที่ไม่อาจมองข้ามได้เลย คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสิ่งนี้ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญของโรงเรียนในโครงการ Education Hub ดังความว่า

ดังนั้นแนวทางและกระบวนการ วิธีการสร้างเครือข่ายในระดับต่างๆ จึงเป็นเหตุผล ความจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นกับโรงเรียนในสังกัดโครงการ Education Hub เพื่อส่งเสริมความเป็นนานาชาติต่อไป

ประเด็นที่ 2 รายละเอียดหรือประเด็นการพัฒนา

สำหรับรายละเอียดที่บรรจุอยู่ในรูปแบบนั้น สามารถแยกลำดับการพิจารณา ได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (In Put) เห็นได้ว่าปัจจัยนำเข้า (In-put) นั้นประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ครูผู้ทำการสอนและระบบพัฒนาคุณภาพ ระบบพัฒนาคุณภาพเป็นระบบที่ทางผู้พัฒนาได้วางไว้อย่างชัดเจน ทำให้เป็นจุดเด่นของโครงการ Education Hub ที่เน้นความเป็นนานาชาติ (International) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการแบบโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ ทำให้ผู้บริหารทราบได้ทันทีว่าโรงเรียนใดก็แล้วแต่ที่จะเข้าสู่โครงการต้องใช้วิธีการบริหารจัดการอย่างไร ระบบพัฒนาคุณภาพในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นประกอบไปด้วย 1) การบริหารจัดการแบบโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ 2) กรอบมาตรฐานการจัดการศึกษาตามโครงการ Education Hub 3) กานิทเทศและติดตามผลแบบพิชยพิจารณา (Coaching and Mentoring) ระบบนิเทศภายในและภายนอก 4) AAR (After Action Review)

ซึ่งในระบบของ AAR หรือ (After Action Review) นั้น มีจุดเด่นที่ทางคณะกรรมการวิพากษ์รูปแบบได้กล่าวไว้คือการใช้ระบบของ AAR เข้ามาเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการทำงานของระบบพัฒนาคุณภาพ เป็นสิ่งที่เหมาะสมและนำมาใช้ได้ดีในการจัดการศึกษารูปแบบนานาชาติ (international) เพราะในระบบของนานาชาตินั้น กระบวนการของการทบทวน ติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อการสะท้อนความคิดเห็นนั้นมีความสำคัญ จะนำไปสู่การพัฒนาในโลกอนาคตได้

สำหรับการจัดการศึกษาในระบบนานาชาตินั้น เห็นได้ว่า รูปแบบ หรือ Model ที่ได้พัฒนาขึ้นมานั้น มีการสอดคล้องกับความเป็นสากลอยู่ในตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ระบบของการแนะนำแบบ Coaching and Mentoring ในรูปแบบที่เขียนวิ พิชยพิจารณา นี้ น่าสนใจมากทีเดียว เพราะเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ พุดคุย มากกว่า การมุ่งตรวจเชิงเอกสารอย่างเดียว โดยความรู้สึกส่วนตัวแล้วชอบระบบนี้มาก

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยนำเข้าที่มีความสำคัญที่สุดคือบุคลากร หรือ ครูที่ทำการสอน ต้องมีคุณสมบัติที่พร้อมมากกว่าการจัดการศึกษาในโปรแกรมปกติทั่วไป ตามโครงการ Education Hub ที่เน้นความเป็นนานาชาติ (international) ครู ต้องมีความรอบรู้ในเชิงวิชาการที่เข้มข้นและความรู้ในความเป็นนานาชาติ จนกลายเป็นครูคุณภาพในที่สุด

2. ปัจจัยกระบวนการ (Process)

สำหรับกระบวนการ (Process) ที่ทางรูปแบบได้แสดงให้เห็นนั้นเป็นกระบวนการของการใช้การจัดการศึกษาที่นำสมัยและสร้างสรรค์ความรู้ได้ครบถ้วน เพราะเป็นการทำงานร่วมกันหลายภาคส่วน ทั้งจากกลุ่มสาระต่างๆ ทั้ง 8 กลุ่ม และมีวิธีการที่ช่วยส่งเสริมและสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพได้

ในแผนภูมินั้นเห็นได้ชัดเจนว่า การทำงานของโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ Education Hub มีจุดเน้นร่วมกันคือความเป็นโปรแกรมนานาชาติ (international) และมีรูปแบบการทำงานภายในโรงเรียน ระหว่างกลุ่มสาระ และในกลุ่มสาระเดียวกัน สอดแทรกเข้าไปอยู่ด้วยตลอดเวลาทำให้เวลาจัดการเรียนการสอนทำได้ง่ายขึ้นกว่าเดิมและเป็นไปในลักษณะเดียวกัน ทำให้คุณภาพของผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

เห็นได้ว่าปัจจัยกระบวนการ หรือ Process ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (integration Model) ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าไว้

ด้วยโดยใช้กระบวนการพัฒนาแบบองค์สาม คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ทั้งจากการศึกษาเรียนรู้แบบ PBL, CPS,IS, Inquiry หรือ Activity Based นั้นครบขั้นตอนการพัฒนา

กล่าวสรุปได้ว่าจากการวิพากษ์รูปแบบนั้น พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีสิ่งที่น่าสนใจอยู่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบและวิธีการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของโครงการ Education Hub ที่เน้นความเป็นนานาชาติ (international) และ SMART ที่มีความโดดเด่นและนำสมัยกว่าหลักสูตรต่างๆ ไป แต่ในขณะเดียวกันกระบวนการ หรือ Process ของการพัฒนาที่ได้เตรียมไว้ตามรูปแบบจะเกิดผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลเพียงใด ต้องขึ้นอยู่กับกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการให้คำแนะนำ ติดตามและช่วยเหลือ (Coaching and Mentoring) ที่ทางสำนักการมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องทำการพัฒนาบุคลากรต่างๆ ต่อไปในอนาคตข้างหน้า

3. ปัจจัยผลผลิต (Out-Put)

สำหรับปัจจัยผลผลิตที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนตามโครงการ Education Hub ในโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการนั้นมุ่งเป้าในการประเมินผลสัมฤทธิ์แบบองค์รวม (Holistic) ที่ประกอบไปด้วยการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) การพัฒนาจิตพิสัย (Affective Domain) และการพัฒนาทางด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งจากการวิพากษ์รูปแบบทำให้ได้ความคิดที่หลากหลายและสามารถนำเข้ามาใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในโลกอนาคตได้ เช่นการสร้างห้องเรียนคุณภาพ เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพตามหลักการของ SMART

กล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบการบูรณาการการเรียนรู้ระหว่างห้องเรียนพิเศษโปรแกรมนานาชาติ (IP) กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการ Education Hub กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพตามหลักการของ SMART อันประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า (In-Put) ปัจจัยกระบวนการ (Process) และปัจจัยผลผลิต (Out-Put) ที่เป็นการทำงานแบบเชื่อมโยงกันระหว่างปัจจัยเชิงรูปธรรม (Concrete) และนามธรรม (Abstract) อย่างชัดเจนและลงตัว แต่ในขณะเดียวกันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการจะประสบผลสำเร็จได้ดั่งนั้นต้องมี ปัจจัยแวดล้อม (Environmental Factor) ที่จะช่วยส่งเสริมและขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นนานาชาติ (International) คือ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า และ สายสนับสนุนอื่นๆ ที่จะทำให้การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนเป็นไปในรูปแบบนานาชาติได้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเพื่อพัฒนารูปแบบการบูรณาการการเรียนรู้ระหว่างห้องเรียนพิเศษโปรแกรมนานาชาติ (IP) กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการ Education Hub กระทรวงศึกษาธิการ ในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประเมินปัจจัยนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการและผลผลิตของโปรแกรมนานาชาตินั้นทำให้เห็นได้ว่า

1.1 ปัจจัยนำเข้า (In-Put) ในตัวครูผู้สอนมีค่าระดับความพอใจสูงในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูมีความสามารถในรายวิชาที่สอน สาเหตุที่เป็นอย่างนั้นเนื่องจาก

บุคลากรสายสอนในโรงเรียนต่างๆ ประกอบไปด้วยครูชาวต่างชาติ และครูชาวไทยที่ทำการสอนนั้นมีความรู้ความสามารถในรายวิชาที่ตนเองสอนซึ่งในบางครั้งอาจจะไม่สำเร็จการศึกษาตรงตามรายวิชาที่สอนแต่ทั้งนี้ก็เป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นคุณภาพขององค์ความรู้ที่ครูมีอยู่นั้นจึงสามารถนำมาใช้ในการสอนให้กับนักเรียนได้

แต่ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาครูชาวต่างชาติยังคงเป็นแนวทางที่สำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการสอนของครูเนื่องจากครูชาวต่างชาติบางท่านมิได้สำเร็จการศึกษาสายครุศาสตร์หรือการศึกษา ดังนั้น วิธีการที่จะสร้างครูคุณภาพได้ จึงต้องอาศัยกระบวนการของการนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือ และการให้ข้อเสนอแนะ รูปแบบ Coaching and Mentoring ในขณะปฏิบัติการสอน จึงจะเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพการสอนของครูทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรเดช ชื่นประภาณุสรณ์และคณะ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การยกระดับคุณภาพครูปฐมวัยสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงในรูปแบบการพัฒนาในขณะปฏิบัติการสอน ซึ่งพบว่า กระบวนการพัฒนาครูรูปแบบ Coaching and Mentoring นั้นเป็นกระบวนการพัฒนาที่ครบวงจร PDCA ที่ส่งผลต่อการยอมรับและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงได้กับการศึกษาของ เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549) เรื่องการพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยงโดยใช้รูปแบบเน้นทักษะประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Education) และการศึกษาของสุทธิศักดิ์ ศรีสมบุรณ์ (2548) เรื่องการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ของครูประถมศึกษา ที่ใกล้เคียงกับการศึกษาของศรีสุตา แสงพันธ์ (2550) เรื่องผลของวงการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ที่ต่างมีข้อสรุปร่วมกันว่ากระบวนการนิเทศติดตามช่วยเหลือยังคงมีความสำคัญกับการจัดการศึกษาทุกๆ ระดับชั้น ทุกๆ หลักสูตรและทุกๆ รูปแบบการจัดการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ในขณะเดียวกันแนวคิดที่กล่าวอ้างมาข้างต้นยังคงสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูในรูปแบบ PLC หรือ Professional Learning Community ของครู ที่อาศัยหลักการของระบบพัฒนาคุณภาพ แบบ AAR หรือ After Action Review นั่นเอง (Stoll, 2017) ซึ่งระบบนี้จะทำให้บรรดาครูทั้งหลายทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เกิดกิจกรรมและการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.2 ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าลักษณะเด่นของการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ภายใต้โครงการ Education Hub นั้น คือการเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนนั้น ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รวมทั้งด้านการจัดการ ความสัมพันธ์ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 สร้างทัศนคติที่ดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาสมัยใหม่นั้น โรงเรียนต่างๆที่จัดการเรียนการสอนมิใช่จะอยู่เพียงอย่างโดดเดี่ยวและลำพังต่อไป หากแต่ในขณะเดียวกันต้องมีการยึดโยงกับระบบของสังคม

ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อที่จะช่วยยกระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น สำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Education Hub นั้น มีความเข้มแข็งและในฐานการบริหารจัดการแบบชุมชนเป็นฐาน (Community Based for School management) ที่บูรณาการระหว่างความเป็นนานาชาติและการใช้หลักสูตรมาตรฐานในโรงเรียนใหญ่ ที่จะส่งผลดีและรวดเร็วในการบริหารจัดการ (Bertie Early College High School, 1995)

1.3 ผลผลิตของโครงการ(Out-Put)

ผลการดำเนินงานของโครงการ Education Hub ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนนั้น ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่ง นักเรียนมีความรักและชอบในการเรียนในโครงการ Education Hub นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมและเจตคติที่ดีต่อการเข้าศึกษาในโครงการ Education Hub ซึ่งตรงกับหลักการของ SMART ที่เป็นจุดหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาตามโครงการ

เจตคติและความภาคภูมิใจของการศึกษาภายใต้โครงการ Education Hub ของนักเรียนในโรงเรียนต่างๆเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาที่เน้นทักษะความเป็นนานาชาติ (International) ที่ได้รับจากกระบวนการกลมกลืนทางสังคมที่เริ่มต้นตั้งแต่ภายในชั้นเรียนจากครูที่มีคุณภาพนำไปสู่การใช้วิธีการแห่งปัญญาเพื่อทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น โดยใช้ระยะเวลาานพอสมควรประมาณ 3 – 6 ปี (Gutex,1988)

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าการพัฒนานักเรียนตามโครงการในโรงเรียนต่างๆ นั้นยังคงใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานแห่งการเรียนรู้ (Activity Based Learning) (Maheshwari and Vinecta Mittal, 2001) ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางสังคม (Social Interaction) และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องอาศัยหลักการของการค้นคว้า การจั่งวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ตลอดจนถึงขั้นการสร้างข้อสรุป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและปฏิบัติการประกอบไปด้วย

1.1 ด้านความพอเพียงของงบประมาณ/การบริหารจัดการ

1.1.1 โรงเรียนควรใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ เพื่อสร้างความคล่องตัวในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

1.1.2 โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านงบประมาณในระยะสั้นและยาว

1.1.3 โรงเรียนไม่สมควรนำเงินที่ได้รับการจัดสรรไปรวมกับเงินส่วนอื่นๆ ของโรงเรียน ต้องทำการจัดแยกบัญชีงบประมาณที่เป็นของโครงการเอง

1.1.4 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป.ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการงบประมาณรายปีทั้งในระยะสั้นและยาว

1.1.5 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป. ควรแนะแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณ ด้วยการประชาสัมพันธ์ ออกประกาศ เรื่องของการใช้งบประมาณ

1.2 ด้านความรู้ความสามารถของบุคคลากร

1.2.1 การรับครูที่ตรงวุฒิโดยการประกาศรับสมัครในระบบ Social Media ทั้งในและต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูในต่างประเทศ

1.2.2. โรงเรียนควรมีการให้เงินเดือนกับอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นในรูปแบบอื่นๆ

1.2.3. พยายามส่งเสริมให้ครูชาวต่างชาติเข้ารับการอบรมเพื่อให้ได้ใบประกอบ

วิชาชีพครู

1.2.4. โรงเรียนควรรับสมัครอาจารย์ชาวต่างชาติด้วยตนเองโดยผ่านทาง Social Media

1.2.5 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป. ควรขยายความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่จัดการเรียนการสอนทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

1.2.6 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป. ควรนำเสนอข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ตัดสินใจเพื่อการพิจารณาเพิ่มเติม

1.2.7 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป. ต้องเป็นแกนกลางในการประสาน เชื่อมโยงการรับนักศึกษาฝึกสอนจากต่างประเทศเข้ามาฝึกสอนในโรงเรียนต่างๆ

1.2.8 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป. ควรจัดทำคลังข้อมูลของครูฝึกสอนที่ได้เดินทางเข้ามาฝึกสอนในประเทศไทยเพื่อสามารถส่งต่อข้อมูลให้กับโรงเรียนต่างๆ ได้

1.2.9 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลายควรจัดทำแผนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการ Education Hub ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน พร้อมทั้งจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการแก่ครูในโครงการทั้งในระดับชาติและระดับสากล

1.3. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้

1.3.1 โรงเรียนควรมีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ตามโครงการ Education Hub โดยใช้หลักสูตรแกนกลางปี พ.ศ.2551เป็นฐานของการพัฒนา อาจกระทำทุกๆ 3 ปี เพื่อให้ได้หลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์และเน้นความเป็นนานาชาติ (เขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรม เป็นต้น)

1.3.2 โรงเรียนควรมีการให้ความรู้ คำแนะนำ การแต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อให้การให้คำแนะนำกับครูใหม่ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยใช้รูปแบบการนิเทศและชี้แนะ Coaching and Mentoring

1.3.3 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ สมป. ควรจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิโครงการ Education Hub ด้านคุณวุฒิผู้สอน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนที่อยู่ในโครงการและโรงเรียนที่จะเข้าใหม่ได้ดำเนินงานตามอย่างให้เป็นระบบเดียวกัน

1.3.4 สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลายควรจัดโครงการเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้แบบองค์รวม ทั้งการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารจัดการชั้นเรียน การสื่อสารภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

2.1 งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่อาศัยองค์ประกอบของการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลาย ดังนั้นผู้ที่ให้นำงานวิจัยไปใช้จึงสมควรที่จะต้องทำการศึกษาให้ละเอียดและลึกซึ้งซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา

2.2 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบกลางสำหรับโรงเรียนต่างๆที่เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นโรงเรียนต่างๆ จึงสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบททางการจัดการศึกษาของตนเอง ซึ่งมีได้จำกัดขอบเขตและแนวทางการดำเนินการอย่างรัดตัวว่าโรงเรียนต่างๆ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้วางไว้ ขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนจะนำไปใช้ในลักษณะของการบูรณาการกับการบริหารจัดการในรูปแบบอื่นๆ ก็เป็นได้

2.3 ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นทั้งข้อมูลเชิงจุลภาค (Micro) คือข้อมูลที่ถูกแยกออกตามโรงเรียนต่างๆ ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อมูลเชิงมหภาค (Macro) ที่เป็นข้อมูลในภาพรวมของโครงการ Education Hub ทั้งระบบ ดังนั้นข้อมูลทั้งหมดทางโรงเรียนต่างๆ จึงสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนในอนาคตต่อไปได้

2.4 แนวทางการพัฒนางานวิจัยต่อยอดจากงานวิจัยชิ้นนี้ควรเป็นการศึกษาเฉพาะด้านของโปรแกรมต่างๆ ที่เปิดสอนอยู่ในโครงการ Education Hub ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป อาจทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และพัฒนาในอีกลักษณะหนึ่งที่เรียกว่าแบบก้าวกระโดดได้ในอนาคต

2.5 งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่สามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงการ Education Hub สำนักการมัธยมศึกษาตอนปลายในอนาคตได้ เนื่องจากข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเล่มเป็นข้อมูลที่ได้รับการสังเคราะห์มาอย่างเรียบร้อยแล้ว

2.6 เห็นได้ว่าข้อสรุปจากรายงานการวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อสรุปที่ได้การถ่วงถ่วงจากข้อมูลจริงที่เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนา ในขณะเดียวกันก็ได้นำเสนอแนวทางหรือช่องทางการแก้ไขปัญหาว่างอย่างลงตัวเป็นระบบตั้งแต่ระดับจุลภาค (micro) คือระดับโรงเรียน ไปจนถึงระดับมหภาค (macro) คือสำนักการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นข้อมูลที่ปรากฏจึงสามารถนำไปกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของโรงเรียนต่างๆ ในโครงการได้อย่างสะดวกสบาย